PARLAMENT EUROPEJSKI

DYREKCJA GENERALNA DS. POLITYK WEWNĘTRZNYCH UNII

DEPARTAMENT POLITYCZNY B: POLITYKA STRUKTURALNA I POLITYKA SPÓJNOŚCI

KULTURA I EDUKACJA

ZRYCZAŁTOWANA STAWKA ZA TREŚCI INTERNETOWE: ROZWIĄZANIE PROBLEMU NIELEGALNEJ WYMIANY PLIKÓW?

STRESZCZENIE

Abstrakt

W przedmiotowej ekspertyzie przeanalizowano zarówno z perspektywy politycznej, jak i ekonomicznej możliwość wprowadzenia zryczałtowanej stawki za treści internetowe dla podmiotów praw autorskich w celu umożliwienia konsumentom wymiany plików w systemie „peer-to-peer" (P2P) zgodnie z prawem. W tym celu w ekspertyzie zamieszczono analizę rozwoju rynków muzycznych i audiowizualnych produktów i usług o walorach rozrywkowych w ciągu ostatnich 10 lat oraz informacje dotyczące tendencji w zakresie piractwa internetowego. Ponadto przedstawiono w niej najważniejsze cele podejścia przewidującego wprowadzenie zryczałtowanej stawki za treści internetowe, a także cechy systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe oraz rozwiązania alternatywne.

IP/B/CULT/FWC/2010-001//Lot3/C3/SC1 lipiec 2011 r.

PE 460.058 PL

Niniejszy dokument został zamówiony przez parlamentarną Komisję Kultury i Edukacji.

AUTORZY

Media Consulting Group
Alain Modot
Héloïse Fontanel
Nic Garnett
Erik Lambert
André Chaubeau
Jérôme Chung
Pierre Jalladeau

URZĘDNIK PROWADZĄCY

Ana Maria NOGUEIRA
Departament Tematyczny B: Polityka Strukturalna i Polityka Spójności
Parlament Europejski
B-1047 Bruksela
E-mail: ipoldepb@europarl.europa.eu

POMOC REDAKCYJNA

Lyna Pärt

WERSJE JĘZYKOWE

Oryginał: EN
Tłumaczenie: BG, CS, DA, DE, EL, ES, ET, FI, FR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PT, RO, SK, SL, SV

O REDAKCJI

W celu skontaktowania się z departamentem tematycznym lub zaprenumerowania jego comiesięcznego biuletynu prosimy pisać na adres: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Dokument ukończono w lipcu 2011 r.
Bruksela, © Parlament Europejski, 2011 r.

Niniejszy dokument jest dostępny przez Internet na stronie:
http://www.europarl.europa.eu/studies

SPROSTOWANIE

Opinie wyrażone w niniejszym dokumencie są opinią wyłącznie autorów i niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Parlamentu Europejskiego.

Powielanie i tłumaczenie do celów niehandlowych jest dozwolone pod warunkiem wskazania źródła oraz wcześniejszego poinformowania wydawcy i wysłania mu egzemplarza.

WYKAZ SKRÓTÓW

ARPU Średni przychód na użytkownika

AV Audiowizualny

BT British Telecom

CRM Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi

CRMO Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi

DDL Pobieranie bezpośrednie

DRM Zarządzanie cyfrowymi prawami autorskimi

DTT Naziemna telewizja cyfrowa

UE Unia Europejska

FTP Protokół transferu plików

HADOPI Wysoki Urząd ds. Rozpowszechniania Utworów i Ochrony Praw w Internecie (Haute Autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur internet)

IPAP Dostawca adresu protokołu internetowego

IPRED Dyrektywa w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej

IP TV Telewizja oparta na protokole internetowym

ISP Dostawca usług internetowych

LP Album na płycie długogrającej

MG Minimalne gwarancje

MIDEM Międzynarodowy Rynek Płyt i Wydawnictw Muzycznych (Marché International du Disque et de l'Edition Musicale)

NMPA Krajowy Związek Producentów Muzycznych

P2P Komunikacja równorzędna

PC Komputer osobisty

PSB Nadawca publiczny

ROI Zwrot z inwestycji

VoD Wideo na żądanie

SACEM Stowarzyszenie Autorów, Kompozytorów i Wydawców Muzycznych (Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de musique)

STIM Szwedzkie Centrum Informacji Muzycznej (Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå)

SVoD Subskrybowane wideo na żądanie

TRIPs Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej

TVoIP Telewizja internetowa

UGC Treść generowana przez użytkownika

VHS Standard zapisu i odtwarzania kaset wideo przeznaczony dla rynku konsumenckiego

WTC Traktat WIPO o prawie autorskim

WIPO Światowa Organizacja Własności Intelektualnej

WPPT Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach

WTO Światowa Organizacja Handlu

STRESZCZENIE

Przedmiotowa ekspertyza została przeprowadzona na zlecenie Komisji Kultury i Edukacji Parlamentu Europejskiego, która chciała uzyskać informacje na temat praktycznego sposobu wdrożenia zryczałtowanej stawki za treści internetowe w odniesieniu do wymiany plików, zarówno z perspektywy politycznej, jak i ekonomicznej.

Ekspertyza obejmuje informacje i analizę dotyczące następujących zagadnień: rozwój rynków muzycznych i audiowizualnych produktów i usług o walorach rozrywkowych w ciągu ostatnich 10 lat; zjawisko piractwa internetowego i tendencje w tym zakresie; najważniejsze cele podejścia przewidującego wprowadzenie zryczałtowanej stawki za treści internetowe; system zryczałtowanej stawki za treści internetowe i alternatywne rozwiązania dla jego wdrożenia.

Wprowadzenie systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe może stanowić dla podmiotów praw autorskich okazję do tego, aby umożliwić konsumentom zgodną z prawem wymianę plików w systemie P2P na podstawie systemu udzielania rozszerzonych licencji zbiorowych na działania, które nie wchodzą w zakres porozumień przesyłowych. Zryczałtowane stawki za treści internetowe, jeśli ograniczałyby się do elementów niezbędnych do pobierania treści z sieci P2P (tj. do prawa do zwielokrotniania i bardzo ograniczonego prawa do udostępniania[1]), pobierane przez dostawców usług internetowych i rozdzielane przez ogólnoeuropejskie tymczasowe stowarzyszenie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, mogłyby stanowić użyteczne rozwiązanie, służące generowaniu wartości na legalnym rynku oraz zmniejszaniu zarówno atrakcyjności, jak i skali piractwa.

Ogólny zarys przemysłu muzycznego

Od momentu wprowadzenia przepisów dotyczących prawa autorskiego starano się dorównać postępowi technologicznemu. Zakres systemów opłat licencyjnych z tytułu zwielokrotniania utworów na użytek prywatny był w Europie rozszerzany w taki sposób, aby obejmował również większą część działalności związanej ze zwielokrotnianiem i możliwościami konsumentów w zakresie przechowywania plików.

Przemysł muzyczny jest bardzo złożonym sektorem, który obejmuje wiele różnorodnych, lecz jednocześnie wzajemnie powiązanych kanałów. Obejmują one m.in. występy na żywo, nagrania, nadawanie oraz inne działania, które tradycyjnie określano mianem wtórnego wykorzystywania utworów.

Przepisy dotyczące prawa autorskiego zapewniają podstawowe ramy prawne i ekonomiczne, w których funkcjonuje przemysł muzyczny. Nadają one podmiotom praw autorskich wyłączne uprawnienia do kontrolowania niektórych form wykorzystywania ich utworów.

Tam, gdzie te wyłączne uprawnienia obowiązują, działanie w zakresie prawa do utworu bez zezwolenia podmiotu praw autorskich jest naruszeniem stanowiącym wykroczenie w rozumieniu prawa cywilnego lub czyn zabroniony pod groźbą kary, lub oba te działania.

Ogólny zarys przemysłu kinematograficznego i audiowizualnego

W odróżnieniu od przemysłu muzycznego w ciągu ostatnich 20 lat sektor kinematograficzny i sektor audiowizualny rozkwitały, miarowo się rozwijały i podlegały jedynie wydarzeniom

[1] Prawo podawania do publicznej wiadomości innych przedmiotów objętych ochroną, o którym mowa w art. 3 ust. 2 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, powinno być rozumiane jako obejmujące wszystkie działania udostępniania tego typu utworów osobom postronnym, które nie są obecne w miejscu dokonywania tego działania, i nieobejmujące innych działań.

historycznym.

Europejski sektor kinematograficzny dołączył do tego rynku wraz z nowymi sposobami dystrybucji i nowatorskimi strukturami finansowania. Finansowanie zwiększało się dzięki wszystkim rodzajom środków publicznych, co odzwierciedlała znaczna liczba przypadków pomocy państwa (na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym), a także dzięki środkom specjalnym (systemom kredytów podatkowych, funduszom akcji, finansowaniu typu „slate funding" itp.).

W przypadku dystrybucji treści audiowizualnych łańcuch wartości rozpoczyna się od wyprodukowania treści lub nabycia praw i ciągnie się przez etap sprzedaży aż do odbiorców.

Wprowadzanie programów audiowizualnych i kinowych do sprzedaży wymaga nawiązania umownych i gospodarczych stosunków przez różne rodzaje podmiotów, które można podzielić na sześć konkretnych kategorii: podmioty praw autorskich i dostawcy treści, agregatorzy treści, operatorzy platform i usług VoD, dystrybutorzy usług platformowych, producenci urządzeń elektroniki użytkowej i użytkownicy końcowi (konsumenci).

Wprowadzenie dystrybucji za pośrednictwem sieci cyfrowych naruszyło tę liniowość i obecnie wszystkie podmioty mają dostęp do odbiorców (w tym sami wykonawcy).

Dystrybucja cyfrowa umożliwia łatwiejsze rozpowszechnianie z korzyścią dla konsumenta (tzw. teoria długiego ogona), ale obecnie wciąż trudno przekształcić ją w sprzedaż (pomijając nawet skutki nielegalnej dystrybucji).

Rozwój piractwa: skutki i najnowsze tendencje

Jak na ironię piractwo fizyczne na wielu rynkach odnotowuje spadek z uwagi na rosnące występowanie przypadków piractwa internetowego: konsumenci nie muszą już płacić za produkt fizyczny, jeśli w Internecie mogą znaleźć to, czego szukają, za darmo.

Reakcja przemysłu nagraniowego na wzrost piractwa internetowego była wielowarstwowa: poczynając od wzmacniania ustawodawstwa, a kończąc na technologiach pozwalających na zarządzanie jego prawami do wytwarzanych przez siebie nagrań. Technologie te obejmują zarządzanie cyfrowymi prawami autorskimi i inne formy technologii, powiązane z systemami zarządzania prawami autorskimi, takie jak technologie z zakresu odcisków palców i znaków wodnych.

W sektorze audiowizualnym większość nowych sposobów pozyskiwania treści jest wykorzystywana do nieuprawnionych celów. Spektrum możliwości nieuprawnionego wykorzystania powstałych w rezultacie cyfrowej rewolucji w dystrybucji treści kreatywnych bardziej niż jakikolwiek inny argument odzwierciedla trudność w przypisaniu radykalnego spadku dochodów jednemu czynnikowi lub kilku z nich.

W ciągu minionych dziesięciu lat przeprowadzono liczne badania, mające na celu przeanalizowanie charakteru i skutków piractwa internetowego. Zbyt często badania tego typu są po prostu etapami politycznego procesu gromadzenia dowodów. Jedynym faktem jest to, że dochody przemysłu nagraniowego zmniejszają się oraz że spada poziom sprzedaży płyt DVD. Innym faktem jest to, że wykorzystywanie sieci komunikacji równorzędnej[2] oraz stron umożliwiających bezpośrednie pobieranie itp. jest zjawiskiem

[2] Sieci P2P („peer-to-peer") (zwane czasem „forami" lub „sieciami społecznościowymi") obejmują wyspecjalizowane strony internetowe, działające jako wirtualny „klub", którego członkowie mogą komunikować się w czasie rzeczywistym i przesyłać sobie wiadomości. Wiele z tych sieci to miejsca, w których konsumenci wymieniają się chronionymi utworami, plikami z muzyką, filmami lub fragmentami filmów, książek lub artykułów w formie elektronicznej; kluby tego typu mogą mieć tysiące członków: najprawdopodobniej najbardziej znanym jest Facebook, który na całym świecie ma miliony użytkowników. W takich sieciach często

rozległym i coraz bardziej powszechnym, w którym uczestniczy rosnący odsetek internautów, a także że Internet jest wykorzystywany do uzyskiwania dostępu do treści chronionych prawem autorskim bez wypłacania jakiegokolwiek wynagrodzenia podmiotom praw autorskich.

Jednak współistnienie tych faktów niekoniecznie stanowi niezbity dowód istnienia związku przyczynowego między nimi.

W bardziej szczegółowej analizie profil „pirata internetowego" staje się bardzo niejasny, a globalne łączne dane liczbowe nieco tracą na znaczeniu. Niemniej jednak w przemyśle kinematograficznym i muzycznym ważne jest, aby rozróżnić dwie najważniejsze kategorie piratów: piratów, którzy są mniej lub bardziej zorganizowani pod kątem zdobywania pieniędzy z propagowania lub ułatwiania rozpowszechniania nieuprawnionych kopii utworów, oraz piratów, którzy z nielegalnych stron internetowych (muzycznych lub filmowych) pobierają utwory muzyczne, filmy i seriale do użytku prywatnego.

Główne środki i mechanizmy prawne skierowane przeciwko piractwu

Rządy w poszczególnych państwach przyjmowały wiele różnych podejść ustawodawczych do kwestii zwalczania piractwa internetowego.

Podmiotom praw autorskich udało się doprowadzić do wdrożenia przepisów dotyczących tzw. progresywnej reakcji w kilku jurysdykcjach na całym świecie: na Tajwanie, we Francji (ustawa HADOPI), w Wielkiej Brytanii (ustawa o gospodarce cyfrowej z 2010 r.), Korei Południowej i Nowej Zelandii.

Wprowadza się również inne rozwiązania ustawodawcze, np. we Włoszech, gdzie rząd uznał naruszenie prawa autorskiego, polegające na nieuprawnionym udostępnianiu utworów chronionych prawem autorskim w sieciach komputerowych, za niezgodne z prawem (tzw. decreto Urbani), i w Hiszpanii (tzw. ustawa Sinde), gdzie w większym stopniu ściga się pośredników niż użytkowników.

Z uwagi na to, że większość z tych środków została wprowadzona niedawno, wciąż za wcześnie jest, by stwierdzić, czy któreś podejście jest lepsze od innych.

Najważniejsze uwagi dotyczące zryczałtowanej stawki za treści internetowe

W cyfrowym świecie zarówno sektor audiowizualny, jak i muzyczny charakteryzuje różnorodność zainteresowanych stron. Wielorakość możliwych sposobów rozpowszechniania treści doprowadziła do znacznego zwiększenia liczby zainteresowanych stron – od twórców aż do agregatorów treści. Jednocześnie operatorzy telekomunikacyjni, a w ostatnim czasie również producenci urządzeń powiązanych z tzw. inteligentną telewizją, opracowali strategie integracji z rynkiem i obecności na nim. W sytuacji, gdy treści są tak popularne jak nigdy wcześniej, do produkcji, dystrybucji i kontroli zbiorów utworów oraz w ramy tradycyjnego łańcucha wartości wkraczają nowe podmioty, które konkurują o podział wartości. Tradycyjnemu sposobowi wykorzystywania treści grozi upadek, spowodowany pojawieniem się szybkich łączy szerokopasmowych, formatu cyfrowego i dystrybucji cyfrowej oraz dystrybucji za pomocą wszystkich potencjalnych nośników i sposobów. Oprócz tradycyjnych zainteresowanych stron obecnie konsumenci – poprzez dodawanie napisów do filmów, sieci P2P, wymianę plików w ramach sieci społecznościowych i transmisje strumieniowe – mają wpływ na strategie dotyczące wykorzystywania treści za pośrednictwem poszczególnych kategorii praw, sposobów udostępniania i terytoriów.

Ekonomiczny wpływ cyfryzacji i Internetu na tworzenie wartości nie jest taki sam dla

udostępnia się zindeksowane wykazy utworów, do których dostęp można uzyskać po otwarciu odpowiednich wiadomości od członków sieci.

sektora muzycznego i audiowizualnego: konsekwencje i skutki dotyczące struktury i organizacji rynkowej różnią się tak samo, jak różnią się te sektory.

W rezultacie podczas tworzenia jakiegokolwiek systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe należy uwzględnić różnorodne interesy.

Zryczałtowana stawka za treści internetowe i inne scenariusze

Ekonomicznym celem systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe jest wytworzenie efektu wpływu na rynek w celu przekonania podmiotów praw autorskich o przydatności takiego systemu. Z tej perspektywy system zapewniający temu sektorowi przychód mniej więcej równy obecnemu rynkowemu przychodowi zapewnianemu przez usługi VoD i zwielokrotnianie utworów na użytek prywatny (np. odpowiednio 56 milionów euro i 28 milionów euro na rynku francuskim) zwiększyłby jego wiarygodność, ponieważ uzupełniałby oferty promocyjne, które mają podstawowe znaczenie dla funkcjonowania tego sektora.

Celem społecznym i politycznym jest umożliwienie użytkownikom Internetu zachowania prawa umożliwiającego im pobieranie plików na użytek prywatny i wymianę plików w systemie P2P, aby przekonać do nowego systemu jak największą możliwą liczbę użytkowników. W związku z tym system zryczałtowanej stawki za treści internetowe uzasadniałby przede wszystkim wymianę plików z legalnie nabytymi utworami w systemie P2P.

Podczas ustalania wysokości zryczałtowanej stawki za treści internetowe należy wziąć pod uwagę trzy kwestie: powinna ona wspierać wymianę plików w systemie P2P i jednocześnie ograniczać piractwo; musi stanowić rozszerzenie legalnych ofert; musi być egzekwowana we współpracy z dostawcami usług internetowych.

Wybrany mechanizm ustalania wysokości stawki również musi spełniać kilka kryteriów i unikać niektórych dobrze znanych pułapek. Ważne są następujące elementy: określenie właściwej wysokości stawki, koncentrowanie się na koncepcji oczekiwanej wysokości stawki, nieodcinanie się od procesu gromadzenia dochodu (Internet i dostawcy usług sieciowych odgrywają najważniejszą rolę).

Dlatego też w rozdziale 4.1.1 ekspertyzy przedstawiono potencjalne skutki polityki cenowej dla zryczałtowanej stawki za treści internetowe w przypadku utworów audiowizualnych i kinematograficznych: założenie przewidujące niską stawkę równą 2 euro, założenie przewidujące wysoką stawkę równą 6 euro oraz założenie przewidujące średnią stawkę zbliżoną do symbolicznej ceny 5 euro, równą 4,99 euro.

Określenie wysokości zryczałtowanej stawki za treści internetowe jest jednym z problemów, podobnie jak wpływ na modele handlowe. Innym problemem jest określenie tempa migracji konsumentów w celu sporządzenia prognozy dla zwiększenia lub zmniejszenia ogólnej wartości.

Zgodnie z założeniem sformułowanym i przedstawionym w rozdziale 4.1 ekspertyzy zryczałtowana stawka za treści internetowe równa 4,99 euro, która zapewniałaby większy zysk, miałaby największe szanse powodzenia. Byłoby tak przede wszystkim wtedy, gdyby konsumenci mieli możliwość wykorzystania tej zryczałtowanej stawki za treści internetowe do wymiany dużej ilości treści miesięcznie, jak przewidziano w przedmiotowej ekspertyzie. Stanowiłoby to mechanizm, który w rzeczywistości nie jest dostępny w ramach żadnego istniejącego rozwiązania, niezależnie od wysokości stawki. Naszym zdaniem taka możliwość zdecydowanie powinna stanowić część oferty w odniesieniu do pobierania plików, ponieważ obecnie jest to powszechna praktyka wśród konsumentów, którzy są przyzwyczajeni do wymiany treści dostępnych w Internecie. Istniałaby możliwość wnoszenia dodatkowych opłat w wysokości od 1 do 2 euro miesięcznie, jeśli dany użytkownik przekroczyłby limit pobierania w ramach podstawowej subskrypcji (bez względu na liczbę tytułów).

System zryczałtowanej stawki za treści internetowe powinien przynajmniej realizować dwa ważne założenia społeczne:

- powinien zapewniać sprawiedliwe wynagrodzenie dla twórców i środowisk twórczych oraz uczciwą procedurę dystrybucji;
- powinien zapewniać bezpieczeństwo poszczególnym użytkownikom.

Zdaje się, że nie istnieje żadne proste rozwiązanie przynoszące jednakowe korzyści wszystkim stronom ani nawet rozwiązanie, w ramach którego każda strona „cierpiałaby" w jednakowym stopniu.

Prawie wszystkie proponowane rozwiązania (od systemu dobrowolnego udzielania licencji zbiorowych do systemu obowiązkowego udzielania licencji zbiorowych i systemu udzielania rozszerzonych licencji zbiorowych) przewidują utworzenie pewnego rodzaju zbiorowej lub wspólnej organizacji zajmującej się udzielaniem licencji oraz gromadzeniem dochodów i ich rozdzielaniem.

Możliwe scenariusze dla rozwiązania problemu wymiany plików

Możliwe są dwa scenariusze: scenariusz „status quo" (brak zmian i przepisy antypirackie) lub scenariusz przewidujący zryczałtowaną stawkę za treści internetowe w dwóch opcjach: wprowadzenie ogólnego systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe, stanowiącego nowy legalny model biznesowy, bądź wprowadzenie ograniczonego systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe.

Z różnych przyczyn, które wyjaśniono w przedmiotowej ekspertyzie, ogólny system zryczałtowanej stawki za treści internetowe jest niedopuszczalnym rozwiązaniem dla wielu podmiotów[3]. Wprowadzenie ograniczonego systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe w określonych ramach politycznych i operacyjnych mogłoby być wykonalnym rozwiązaniem.

Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi jest nieuniknionym narzędziem tak długo, jak długo wprowadzenie systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe jest rozważane w odniesieniu do niekomercyjnych internetowych zastosowań utworów, bez względu na zasięg takiego systemu.

System oparty na tym, co osiągnięto dzięki dyrektywie w sprawie przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową[4], mógłby zostać wdrożony w odniesieniu do wymiany plików w systemie P2P. Na mocy dyrektywy w sprawie przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową nie wprowadzono nowego wyjątku ani ograniczenia; ponadto nie narzucono obowiązku uzyskiwania licencji. Na jej mocy wykonywanie wyłącznych praw zostało przyznane tylko organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Dzięki temu zachowała ona zgodność z międzynarodowymi traktatami. Jeśli chodzi o wymianę plików w systemie P2P, podmioty praw autorskich powierzyły wyłączne prawa do zezwalania na pobieranie i wymianę plików w bardzo konkretnych okolicznościach i limitach organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

Wnioski: co należy wziąć pod uwagę, aby wprowadzić system zryczałtowanej stawki za treści internetowe?

W celu określenia właściwego działania publicznego i odpowiedniej polityki w sektorze muzycznym i audiowizualnym oraz kinematograficznym należy uwzględniać najważniejsze założenia proponowanej polityki i różne etapy, które musi ona przejść, aby doprowadzić do tego, by wszystkie decyzje i narzędzia oraz działania i kolejność ich podjęcia w sposób logiczny prowadziły do osiągnięcia celu.

Konieczne jest zapewnienie ochrony użytkownikowi końcowemu poprzez ułatwienie jasnego zrozumienia tego, które działania są dopuszczone przez prawo, a które nie, a także

[3] Zob. część 3 ekspertyzy i rozdział 4.3.

[4] Dyrektywa Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową.

ułatwienie wymiany plików w systemie P2P i nawiązywania kontaktów społecznych tak długo, jak długo działania te nie będą miały charakteru komercyjnego i nie będą podlegać porozumieniom przesyłowym.

Udzielanie rozszerzonych licencji zbiorowych lub wykonywanie praw powinno być wspierane tam, gdzie istnieje możliwość dobrowolnego udzielania licencji, i jeśli taka możliwość nie jest (lub nie może być) wykorzystywana indywidualnie przez podmioty praw autorskich. Ma to na celu zwiększenie udziału rynku legalnego kosztem piractwa.

System zryczałtowanej stawki za treści internetowe powinien ograniczać się do pobierania plików i określonej formy udostępniania plików w celu umożliwienia dostępu do sieci P2P (w ramach których protokół zazwyczaj wymaga pewnej formy udostępniania plików w czasie pobierania). Umożliwiałby on globalne udostępnianie utworów z prywatnych zbiorów użytkowników końcowych, a także pozwalałby na udostępnianie utworów za pośrednictwem sieci P2P, portali społecznościowych, serwisów oferujących hosting plików itp. w jakiejkolwiek formie tylko w gronie najbliższych znajomych i członków rodziny. Na przykład rozszerzona licencja na prawo do udostępniania[5]mogłaby obejmować tylko pięćdziesięcioro najbliższych przyjaciół, co oznacza, że wymiana plików w systemie P2P lub za pomocą pobierania bezpośredniego (w odniesieniu do nowych treści) powinna być możliwa wyłącznie w jednym kręgu społecznym (ewentualnie za pośrednictwem sieci społecznościowej).

System zryczałtowanej stawki za treści internetowe będzie wymagał wprowadzenia ograniczeń pod względem pojemności systemów przechowywania plików wykorzystywanych w ramach autoryzowanej sieci oraz pod względem liczby wymienianych plików bez względu na wykorzystywane protokoły lub aplikacje.

Dostawcy usług internetowych będą ponosić odpowiedzialność za informowanie subskrybentów o tym, że liczba wymienianych plików przekroczyła dopuszczalny limit, a następnie za zablokowanie dalszej wymiany, jak dzieje się to już w przypadku istniejących internetowych i komórkowych pakietów subskrypcji.

Należy czuwać nad utrzymaniem ograniczonego i niekomercyjnego statusu systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe, a system ten nie powinien być powiązany z żadną siecią komercyjną. Potencjalni użytkownicy końcowi powinni być w jasny sposób informowani o tym, które działania są dopuszczalne w ramach tego systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe. Warunki powinny zostać znormalizowane na szczeblu europejskim i podzielone na kategorie utworów (a w związku z tym nie powinny podlegać podejściu opartemu na koncepcji „jedno dzieło – jeden licencjodawca", ani obejmować jedynie obszaru udzielania licencji bądź miejsca prowadzenia działalności przez licencjobiorcę lub licencjodawcę).

42 najważniejsze czynniki umożliwiające wprowadzenie systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe

Cele:

1. Jeśli konsumenci wykazali preferencję dotyczącą wykorzystywania treści w określony sposób i istnieją sposoby wprowadzenia systemu licencji, opierającego się na wykonalnych założeniach komercyjnych, oczekuje się, że podmioty praw autorskich to uczynią.
2. Artyści/twórcy i inne podmioty praw autorskich, w tym producenci, muszą mieć możliwość uzyskiwania wynagrodzenia w oparciu o dobrowolne wykonywanie ich wyłącznych praw (z uwzględnieniem pkt 1 powyżej).

[5]Zob. przypis 1.

3. Należ dopilnować, aby osiągnięto i utrzymywano sprawiedliwą równowagę między różnymi prawami podstawowymi chronionymi w ramach porządku prawnego Wspólnoty[6].

Podstawa prawna:

4. Nie należy wprowadzać nowych wyjątków i ograniczeń dotyczących praw autorskich, ponieważ wiąże się to z wprowadzeniem znacznych modyfikacji w obowiązujących normach i prawie (nie wszystkie byłyby od razu zgodne z obowiązującymi instrumentami krajowymi, w związku z czym ich wdrożenie mogłoby zająć dużo czasu).
5. W stosownych przypadkach należy przychylnie odnosić się do udzielania rozszerzonych licencji zbiorowych na wykonywanie praw (należy ułatwiać dostęp do kompletnych repertuarów), ale nie należy osłabiać praw wyłącznych. Tam, gdzie dobrowolne udzielanie licencji się sprawdza, nie należy wprowadzać obowiązku udzielania licencji zbiorowych; na przykład tam, gdzie istnieją możliwości w zakresie dobrowolnego udzielania licencji, które nie są wykorzystywane przez podmioty praw autorskich, mogą istnieć mechanizmy umożliwiające wykorzystywanie tych możliwości w inny sposób, jak wskazano w dyrektywie w sprawie przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową[7].
6. Prawa, o których mowa, powinny być wykonywane wyłącznie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Jeśli podmiot praw autorskich nie przekaże sprawy zarządzania swoimi prawami organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, organizację, która zarządza prawami tej samej kategorii, uważa się za uprawnioną do zarządzania prawami takiego podmiotu. Jeżeli dana kategoria praw podlega zarządzaniu przez więcej niż jedną organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, podmiotowi praw autorskich przysługuje swoboda wyboru organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi uprawnionej do zarządzania jego prawami. Podmiot praw autorskich określony w niniejszym ustępie ma te same prawa i obowiązki wynikające z umowy między licencjobiorcą (użytkownikiem końcowym) a organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, która zarządza jego prawami, co podmiot praw, który upoważnił daną organizację. Podmiot praw autorskich może wysuwać roszczenia do tych praw w ustalonym terminie.
7. Jeśli podmiot praw autorskich zezwala na wstępną transmisję, przedstawienie lub udostępnienie utworu na terytorium Unii Europejskiej, przyjmuje się, że zdecydował się on nie wykonywać indywidualnie swoich praw w związku z przedmiotowymi prawami do niekomercyjnej wymiany, a raczej wykonać je zgodnie z powyższymi przepisami dotyczącymi zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.
8. Mimo to podmioty praw autorskich mogą wycofać się z systemu udzielania licencji zbiorowych, jeśli zapewnią udzielanie licencji na wykorzystanie praw w określonym celu w momencie zwolnienia licencji przez właściwą organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.
9. W przypadku, gdy porozumienie nie zostanie osiągnięte, musi istnieć przepis przewidujący mediację.

Wykonalność:

10. Powinien istnieć przepis umożliwiający zrezygnowanie ze zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, z jednoczesnym zachowaniem zachęt do uczestnictwa w nim:

[6] Jak wskazano w decyzji Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-275/06 Productores de Música de España (Promusicae) przeciwko Telefónica de España SAU (odniesienie do orzeczenia w trybie prejudycjalnym wydanego przez Juzgado de lo Mercantil nº 5 w Madrycie).

[7] Zob. art. 9 dyrektywy Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową.

utrata dostępu do rozdzielanych kwot, koszty bezpośredniego udzielania licencji oraz koszty bezpośredniego egzekwowania praw autorskich.

11. Należy z ostrożnością odnieść się do kwestii czasu wykorzystywania prawa. Największe straty spowodowane piractwem zdarzają się w ciągu pierwszych dwóch miesięcy od opublikowania utworu. Jednocześnie podmioty praw autorskich muszą mieć czas na wykonanie swoich praw w celu osiągnięcia jak najlepszego zwrotu z inwestycji.

12. Udzielanie licencji zbiorowych nie powinno być wykorzystywane w trakcie początkowego okresu publikacji utworu, trwającego najlepiej cztery miesiące (dwa miesiące to zbyt krótki okres). To ograniczenie mogłoby zostać wydłużone maksymalnie do sześciu miesięcy, a w przypadku utworów audiowizualnych może nawet do 12. Krótsze okresy byłyby o wiele bardziej akceptowalne dla konsumentów, przy czym dłuższe okresy wiążą się z ryzykiem osiągnięcia skutków przeciwnych do zamierzonych. Dokładna długość okresu powinna zostać ustalona po przeprowadzeniu należytych konsultacji z podmiotami praw autorskich, mających podstawowe znaczenie dla sektora filmowego i muzycznego. Wpłynęłoby to również na stworzenie określonego okresu wyłącznego wykorzystania praw dla nowych usług komercyjnych. Trudności dla podmiotów praw autorskich związane z krótkim okresem wyłącznego wykorzystywania praw są dobrze rozumiane, ale musi istnieć równowaga z zachowaniem i oczekiwaniami konsumentów.

13. Udzielanie rozszerzonych licencji zbiorowych na wymianę plików w systemie P2P wiąże się z przekazywaniem/udostępnianiem praw[8]związanych z pobieraniem plików. Powinno ono również obejmować działania związane z ograniczonym udostępnianiem plików oraz wymianę ograniczonych praw do udostępniania plików, ale nie powinno obejmować udostępniania utworów w celu przechowywania ich w serwisach oferujących hosting plików bądź udostępniania treści w ramach sieci P2P w inny sposób. Licencja na te ostatnie działania powinna być udzielana na normalnych warunkach handlowych – przynajmniej jeśli chodzi o nowo publikowane utwory.

14. Prawa i obowiązki użytkowników powinny być przejrzyste i spójne.

15. Dostawcy usług internetowych nie powinni musieć występować w charakterze licencjodawców w odniesieniu do swoich użytkowników końcowych, ale będą oferować użytkownikowi końcowemu udzielenie licencji i będą pobierać zryczałtowaną stawkę za treści internetowe dla rzeczywistego licencjodawcy, którym będzie wybrana organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

16. Konieczne będzie wprowadzenie określonej formy współpracy między dostawcami usług internetowych a innymi pośrednikami internetowymi w zakresie egzekwowania praw. Nie należy nakładać żadnego ogólnego obowiązku monitorowania treści. Standardowe narzędzia zarządzania ruchem sieciowym mogłyby wystarczać do tego, aby sygnalizować nadzwyczajne działania. Ponadto klauzule bezpieczeństwa muszą przewidywać należytą reakcję, podejmowaną w następstwie zawiadomienia o dokonaniu naruszenia (np. w szczególności w odniesieniu do nowo publikowanych utworów).

Właściwości:

17. Subskrypcja w ramach systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe będzie oferowana indywidualnym użytkownikom końcowym przez dostawców usług internetowych.

18. Wymiana plików powinna ograniczać się do prywatnego grona „przyjaciół i rodziny". Na przykład licencja na przekazywanie/udostępnianie prawa[9](z wyjątkiem bardzo krótkich fragmentów) będzie obejmować tylko pięćdziesięcioro przyjaciół (wystarczająco duża, ale ograniczona liczba), co oznacza, że legalna wymiana plików w systemie P2P lub ich bezpośrednie pobieranie będą możliwe w ramach określonej sieci społecznościowej.

[8] Zob. przypis 1.
[9] Zob. przypis 1.

19. Ograniczony system zryczałtowanej stawki za treści internetowe umożliwi konsumentom wymianę utworów w ramach sieci P2P w taki sam sposób, w jaki kopiowanie nośników VHS na użytek prywatny było możliwe w gronie rodziny.
20. Pliki mogą być pobierane wyłącznie z całkowicie autoryzowanych serwisów oferujących hosting plików i korzystających z legalnych źródeł. W celu odpowiedniego zarządzania całym systemem wszystkie utwory muszą być oznaczone (lub inaczej oficjalnie identyfikowane).
21. Aby zwiększyć użyteczność tego mechanizmu, należy opracować standardowe „zasady użytkowania" i udostępnić je na poszczególnych stronach. Powinna to uczynić organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi we współpracy z podmiotami praw autorskich. Powinny one również zostać przyjęte przez platformy VoD i SVoD oraz telewizje internetowe, które informują konsumentów o takiej opcji w momencie rozpoczynania korzystania z oferty udzielania licencji i jednocześnie wskazują na ryzyko związane z nieuprawnionymi działaniami z zakresu wymiany plików w systemie P2P.
22. Z przyczyn praktycznych licencja powinna być udzielana na podstawie stawki zryczałtowanej, nawet jeśli powoduje to brak równowagi między podmiotami wymieniającymi dużą liczbę plików a podmiotami wymieniającymi małą liczbę plików. Stawka ilościowa nie byłaby skalowalna, a dostawcy usług internetowych nie powinni być zobowiązani do monitorowania pobieranych lub udostępnianych treści.
23. Różnice istniejące w zachowaniach konsumentów oraz w ramach łańcuchów wartości sugerują konieczność rozważenia stworzenia różnych systemów zryczałtowanej stawki za treści internetowe dla utworów muzycznych i audiowizualnych. Z uwagi na złożoność procesu zarządzania, ryzyko nieporozumienia, złą wiarę niektórych kategorii zainteresowanych stron, a także konsumentów zaleca się wprowadzenie tylko jednego systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe, obejmującego utwory muzyczne i audiowizualne.
24. Opłata za taką licencję na użytek prywatny będzie uiszczana dostawcy usług internetowych przez konsumentów na zasadzie dobrowolności, a ponadto będzie wyraźnie określona w warunkach handlowych oferowanych przez danego dostawcę. Nie powinno to uniemożliwiać dostawcom usług internetowych określania kompleksowej polityki dla 100% ich prywatnych konsumentów (prawdopodobnie po bardziej atrakcyjnej stawce).

Egzekwowanie:

25. Wciąż konieczne będzie przestrzeganie wstępnego okresu wyłączności, zwłaszcza w odniesieniu do udostępniania plików. Należy się jednak skoncentrować na osobach udostępniających, a nie pobierających pliki.
26. Należy przestrzegać ograniczonego, nierynkowego statusu tego rozwiązania, a wszystkie pośrednie działania rynkowe powinny zostać zakazane (zob. przypadek serwisu The Pirate Bay) i ścigane (z uwagi na umożliwianie naruszeń). Pozwoliłoby to na ograniczenie użyteczności nielicencjonowanych stron.

Administrowanie:

27. Przejrzystość w administrowaniu ma podstawowe znaczenie dla interesów zarówno podmiotów praw autorskich, jak i konsumentów.
28. Organizacje dysponujące rozbudowanymi katalogami utworów powinny mieć możliwość korzystania z systemu i jego wspierania poprzez przekazywanie praw swoich członków wybranej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.
29. Zryczałtowana stawka za treści internetowe będzie pobierana przez dostawców usług internetowych i (po potrąceniu prowizji – do ustalenia – za pobieranie) przekazywana wybranej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

30. Stworzenie podstawy dla rozdzielania dochodów między podmioty praw autorskich jest trudnym zadaniem, które powinno zostać przedyskutowane przez zainteresowane strony w celu osiągnięcia porozumienia.

31. Należy przeprowadzić nową ankietę dotyczącą kwestii pomiarowych w celu określenia najlepszego rozwiązania.

32. Wysokość stawek należy ustalić w ramach negocjacji (z pewną formą mediacji), ponieważ nie ma naukowego sposobu ich określenia. Szacowane straty powodowane piractwem nie są rozstrzygające, podczas gdy ogromne znaczenie będą miały doświadczenia rynkowe dostawców usług internetowych.

Ustalanie cen:[10]

33. Stawka musi być wystarczająco wysoka, aby osiągnąć poziom pozwalający na uzyskanie dodatkowej wartości i zapewnienie wystarczającego marginesu na stworzenie systemu administracyjnego gromadzącego i odpowiednio rozdzielającego dochody uzyskiwane ze zryczałtowanej stawki za treści internetowe.

34. Stawka musi być wystarczająco wysoka, aby uniknąć negatywnych skutków ubocznych, takich jak zrezygnowanie przez konsumentów z usług komercyjnych na rzecz systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe.

35. Wysokość stawki powinna być atrakcyjna dla konsumentów, aby przekonać ich stosunkiem wartości do ceny (jakość techniczna, legalne udostępnienie plików w systemie P2P w ograniczonym gronie przyjaciół, a także oczywiście bogaty wybór dostępnych treści w oparciu o legalne oferty handlowe).

36. Pułap cen w ramach systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe mógłby wahać się w przedziale od 4 euro do 6 euro z VAT miesięcznie w odniesieniu do utworów audiowizualnych. Zgodnie z założeniem sformułowanym w rozdziale 4 ekspertyzy konieczne jest jednak przeprowadzenie badań z uwzględnieniem wszystkich dostępnych danych w celu określenia właściwego pułapu cenowego.

37. Stawka w wysokości 4,99 euro miesięcznie mogłaby stanowić atrakcyjny punkt wyjścia dla osiągnięcia porozumienia wśród wszystkich zainteresowanych stron w odniesieniu do akceptowalnej ceny.

Wprowadzanie na rynek:

38. Konsumenci muszą być w pełni poinformowani o ostatecznym przeznaczeniu dokonywanych przez nich płatności (w taki sam sposób jak podatki ekologiczne lub składki ekologiczne[11]są obecnie określane i wyraźnie wskazywane w cenach coraz większej liczby produktów, zwłaszcza artykułów gospodarstwa domowego, urządzeń elektronicznych, samochodów itp.).

39. Opłaty te będą wspierać przemysł i środowiska twórcze.

40. Poprzez subskrybowanie licencji konsumenci będą wspierać środowisko twórcze, a nie piractwo i nielegalne działania.

41. Należy zachować wyraźne rozróżnienie między systemem zryczałtowanej stawki za treści internetowe a systemem opłat licencyjnych z tytułu zwielokrotniania utworów na użytek prywatny. Opłata licencyjna z tytułu zwielokrotniania utworów na użytek prywatny musi wyraźnie być stosowana wyłącznie w odniesieniu do zwielokrotniania utworów na nośnikach fizycznych (DVD).

42. Konsumenci powinni uzyskiwać bardzo jasne informacje dotyczące tego, co w ramach systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe jest dopuszczalne. Należy

[10] Zob. rozdział 4, pkt 4.1.

[11] Odnoszą się one do kosztów zbierania i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

jednoznacznie odróżnić działania dopuszczalne w ramach systemu od innych działań, które nie są zgodne z prawem.

Zalecenia dotyczące polityki publicznej – uwagi wstępne

Autorzy przedmiotowej ekspertyzy są głęboko przekonani, że istnieje znaczne ryzyko polityczne związane z proponowaniem i propagowaniem wprowadzenia ogólnego systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe, który potencjalnie wyeliminowałby niezwykle dużą liczbę przypadków rynkowej wymiany plików, co doprowadziłoby do utrudnienia powstawania nowych rynkowych usług, nie mówiąc już o niezwykle dużej utracie wartości.

System zryczałtowanej stawki za treści internetowe mający ściśle ograniczony cel musi być przedstawiany jako sposób unikania zagrożenia dla swobód obywatelskich dużej liczby obywateli, a jego zakres powinien być na tyle ograniczony, na ile jest to konieczne do osiągnięcia jego założenia (np. poprzez dopilnowanie, aby licencje były udzielane konsumentom, a nie dostawcom usług internetowych). Ponadto ich zdaniem propozycja określona w przedmiotowej ekspertyzie nie zapewnia kompletnych ram. Ponadto próbowali oni jedynie określić to, co ich zdaniem stanowi najważniejsze kwestie, pozwalające na pełniejsze doprecyzowanie tych ram. Są oni jednak pewni, że proponowana struktura zarządzania, opierająca się na rozszerzonym zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi jest najlepszym rozwiązaniem w obecnych okolicznościach.

Są oni świadomi rzeczywistych trudności (zawodowych i kulturowych) w tworzeniu użytecznego instrumentu, który nie będzie miał zbyt wielu niezamierzonych konsekwencji.

Wreszcie, autorzy pragną podkreślić, że z uwagi na obecny brak porozumienia do zrealizowania tego podejścia potrzeba silnej wizji politycznej i ukierunkowania politycznego. Ponadto twierdzą, że porozumienie stanowi najważniejszy warunek powodzenia tego projektu.

Istnieje możliwość osiągnięcia wielkiego europejskiego sukcesu w zakresie propagowania kultury i sektorów kultury, które mogłoby zostać następnie wykorzystane w odniesieniu do wszystkich innych treści cyfrowych.

Wykonalność polityczna

- Licencja na treści kreatywne nie jest sposobem na rozwiązanie wszystkich problemów.
- Jest to ograniczony system zryczałtowanej stawki za treści internetowe, który przyniesie korzyści środowiskom twórczym. Wyraźnie określonym celem tego systemu jest ograniczenie szarej strefy istniejącej między legalnymi ofertami a piractwem w celu skłonienia milionów osób do ponownego korzystania z legalnych praktyk.
- Licencje udzielane w ramach tego systemu nie będą upoważniały do udostępniania zbiorów utworów muzycznych i audiowizualnych, lecz raczej będą umożliwiały konsumentom legalne dzielenie się wybranymi prywatnymi treściami twórczymi, które lubią.
- System zryczałtowanej stawki za treści internetowe nie jest nowym modelem biznesowym, który zastąpi istniejące modele. Jest on systemem uzupełniającym, który przyniesie dodatkowe korzyści środowiskom twórczym.
- Organy polityczne muszą dopilnować, aby publiczna polityka dotycząca tego systemu opierała się na przejrzystych przesłankach i porozumieniu. W ramach tej polityki ogromną uwagę przykłada się do ekonomiki sektorów twórczych w celu zachowania potencjału produkcyjnego w zakresie treści kulturalnych.
- Należy wykorzystać istniejące praktyki i struktury, aby nie powielać już wykonanej pracy. Na tej podstawie rozszerzone zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi powinno stanowić model administrowania tym systemem.
- Przyjęcie podejścia przewidującego rozszerzone zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi powinno zapewnić znaczne korzyści pod względem budowania porozumienia

między podmiotami praw autorskich i ogólnoeuropejskiego stosowania, a tym samym stworzyć możliwości dla udzielania licencji na wielu obszarach.

- Ograniczenie wdrożenia tego systemu do jednej ogólnoeuropejskiej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi zapewnia utrzymanie zgodności z międzynarodowymi porozumieniami i pozwoli na uniknięcie powielania kosztów.
- Podstawowe znaczenie ma kontynuowanie zwalczania komercyjnych form piractwa.
- Propagowanie systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe wśród konsumentów wyraźnie na zasadzie dobrowolności („Wiem, za co płacę") ułatwi wskazanie tego, co jest zgodne z prawem.

Wykonalność ekonomiczna

- Należy przeprowadzić dodatkowe dogłębne badanie modelu biznesowego, które będzie również odnosić się do kwestii ustalania wysokości stawki, kosztów pobierania opłat, kosztów zarządzania, okresów wykorzystywania praw itp.
- W badaniu tym należy również poruszyć kwestię kryteriów podziału dochodów, co jest najważniejszym krokiem do tego, aby przekonać znaczące podmioty praw autorskich do przekazania ich zbiorów proponowanej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.
- Wreszcie w tym przyszłym badaniu należy również przeanalizować potrzebę przyjęcia polityki certyfikowania lub oznaczania[12]jako nowego narzędzia walki z piractwem i nielegalnymi platformami.
- Należy propagować przedmiotowy projekt w celu dopilnowania, aby jak największa liczba podmiotów praw autorskich przekazała swoje prawa organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, co pozwoli jej na oferowanie najbardziej aktualnych, najnowszych i różnorodnych zbiorów utworów. Ma to podstawowe znaczenie dla zapewnienia powodzenia zryczałtowanej stawki za treści internetowe na rynku i wśród twórców.

Podsumowanie

Z jednej strony istnieją podmioty praw autorskich tworzące licencje za wykorzystanie praw, które nie są objęte zakresem istniejących modeli wykorzystywania utworów. Z drugiej strony są konsumenci, dobrowolnie chcący w ramach subskrypcji korzystać z legalnej oferty ograniczonej do pobierania i wymiany plików w sieciach P2P.

Ten dochód z subskrypcji jest zbierany przez dostawców usług internetowych i przekazywany organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Następnie organizacja ta zajmuje się rozdzieleniem tego dochodu, korzystając ze wzoru obliczeniowego, który należałoby opracować. Mógłby on opierać się na wynikach rynkowych, takich jak sprzedaż DVD lub wskaźniki pobrań na platformach VoD, ale w każdym przypadku powinien on zostać uzgodniony na zasadzie porozumienia.

Oddziela się rzeczywiste utwory udostępnianie przez konsumentów od opłat za ich pobieranie i dzielenie się nimi. Nie ma konieczności naruszania prywatności konsumenta, ponieważ wykorzystanie konkretnych utworów nie jest śledzone; system będzie się opierał na liczbie udostępnionych utworów.

Piractwo wciąż stanowi plagę, którą należy zwalczyć.

Proponowany system będzie obejmował jedynie utwory kinematograficzne i audiowizualne. Z uwagi na specyficzność sektora muzycznego, jego inny łańcuch wartości, jego odmienne sposoby użytkowania utworów oraz inną liczbę utworów nie wchodzi on w zakres proponowanego systemu. Podobny system mógłby się sprawdzić w odniesieniu do sektora

[12] Mogłaby się ona opierać na doświadczeniach systemu certyfikacji HADOPI dla platform muzycznych, który ułatwia konsumentom precyzyjne określenie legalnej oferty.

muzyki, ale należałoby przeprowadzić dogłębne studium przypadku dotyczące istniejących ofert w celu stworzenia i dopracowania użytecznego modelu, który mógłby zostać zatwierdzony zarówno przez konsumentów, jak i podmioty praw autorskich. Zadanie to byłoby jednak o wiele większym wyzwaniem niż w przypadku utworów audiowizualnych.

INFORMACJE OGÓLNE

Przedmiotowa ekspertyza została przeprowadzona na zlecenie Komisji Kultury i Edukacji Parlamentu Europejskiego, która chciała uzyskać informacje na temat praktycznego sposobu wdrożenia zryczałtowanej stawki za treści internetowe w odniesieniu do wymiany plików, zarówno z perspektywy politycznej, jak i ekonomicznej.

Zawiera ona informacje i analizę dotyczące następujących zagadnień:
- rozwój rynków muzycznych i audiowizualnych produktów i usług o walorach rozrywkowych w ciągu ostatnich 10 lat (część pierwsza ekspertyzy);
- zjawisko piractwa i tendencje w tym zakresie (część druga ekspertyzy);
- najważniejsze cele podejścia przewidującego zryczałtowaną stawkę za treści internetowe (część trzecia ekspertyzy);
- zryczałtowana stawka za treści internetowe i scenariusze alternatywne (część czwarta ekspertyzy);
- wnioski i zalecenia (część piąta ekspertyzy).

Zakres ekspertyzy

Zasięg geograficzny

Ankieta obejmowała wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej. Ponadto przeanalizowano różne systemy istniejące w państwach trzecich i wykorzystano je jako przykłady dobrych (lub złych) praktyk.

Chronologiczny zakres ekspertyzy

Przedmiotowa ekspertyza obejmuje dziesięć lat (2001–2011) i tam, gdzie to możliwe, przedstawiono informacje dotyczące przyszłych możliwości.

Zakres sektora treści

Zgodnie ze specyfikacją zamawiającego w ekspertyzie uwzględniono następujące sektory kultury: kinematograficzny, telewizyjny i muzyczny.
W ramach przedmiotowej ekspertyzy termin „audiowizualny" odnosi się do wszystkich rodzajów filmów i wszystkich sposobów dystrybucji: kino, wideo, VoD itd.

Metodologia

Narzędzia metodologiczne

Zasadniczo przedmiotową ekspertyzę przeprowadzono za pomocą dwóch głównych narzędzi: analizy źródeł wtórnych i rozmów (badań terenowych).
Analiza źródeł wtórnych obejmowała najważniejsze źródła dostępne w druku i w Internecie.
Rozmowy odbyły się w Europie i poza nią, a przeprowadzono je z niektórymi najważniejszymi zainteresowanymi stronami w poszczególnych obszarach. Źródła i wykaz rozmów przedstawiono w załączniku do przedmiotowej ekspertyzy.

Wyzwania metodologiczne

Brak danych statystycznych

Jednym z największych problemów, z którym borykali się konsultanci i ogólnie osoby zawodowo zajmujące się tą dziedziną, był generalnie brak dostępnych danych statystycznych, szczególnie ogólnounijnych, dotyczących tego rodzaju badania. Było to szczególnie uciążliwe przede wszystkim w odniesieniu do analizy liczby przypadków piractwa oraz opłaty za zwielokrotnianie na użytek prywatny, która obowiązuje jedynie w 25 państwach członkowskich UE. Oprócz tego dotyczyło to również szczegółowych informacji, takich jak podział obrotów operatorów telekomunikacyjnych między usługi telefoniczne, szerokopasmowe i usługi związane z dostarczaniem treści (np. kanały subskrypcji telewizji opartej na protokole internetowym, VoD i SVoD) bądź obrotów różnych jednostek zależnych w ramach określonych grup telewizyjnych. Słabość narzędzia statystycznego, które nie jest przewidziane w publikacjach Europejskiego Obserwatorium Audiowizualnego, ma znaczny wpływ na tworzenie modeli biznesowych i określanie solidnych prognoz liczbowych opartych na danych.

Obawy polityczne

Sektor audiowizualny, a bardziej ogólnie przemysł twórczy, w przeszłości był stosunkowo skuteczny w uczulaniu polityków, odnosząc większe lub mniejsze sukcesy, na swe analizy, roszczenia i potrzeby. W ciągu ostatnich 10 lat pojawiły się inne zainteresowane strony, które uzyskały silną pozycję w tym obszarze. Było tak w przypadku operatorów telekomunikacyjnych, a teraz konsumentów. Rezultaty przeprowadzonej w ramach przedmiotowej ekspertyzy analizy łańcuchów wartości pokazują, że z masowym dostępem do szybkiego szerokopasmowego łącza internetowego i powstawaniem sieci społecznościowych nie zawsze współgrają interesy różnych uczestników łańcucha wartości. Podczas formułowania reakcji ustawodawczych konieczne jest osiągnięcie porozumienia na szczeblu politycznym. W związku z tym przedmiotowa ekspertyza, której sporządzenie zlecił Parlament Europejski, okazuje się niezbędna w dążeniu do osiągnięcia porozumienia lub przynajmniej pewnego osiągalnego wspólnego stanowiska.

Wielorakość zainteresowanych stron

Cyfrowy wymiar sektora audiowizualnego i muzycznego charakteryzuje różnorodność zainteresowanych stron. Liczne modele i kanały dystrybucji doprowadziły do pojawienia się wielu nowych zainteresowanych stron: od twórców do agregatorów. Jednocześnie operatorzy telekomunikacyjni, a w ostatnim czasie również producenci urządzeń powiązanych z tzw. inteligentną telewizją, opracowali własne strategie integracji z rynkiem i obecności na nim. W sytuacji, gdy treści są tak popularne jak nigdy wcześniej, do nowych systemów produkcji, dystrybucji i kontroli zbiorów utworów oraz w ramy tradycyjnego łańcucha wartości wkraczają nowi operatorzy, którzy konkurują o udział w rynku i wartości. Ustalonym modelom dystrybucji i świadczenia usług grozi upadek, spowodowany pojawieniem się szybkich łączy szerokopasmowych, formatów cyfrowych, cyfrowego rozpowszechniania bądź rozpowszechniania za pomocą wszystkich potencjalnych nośników i sposobów. Na jeszcze większą złożoność przedmiotowego zagadnienia wpływają zachowania konsumentów – dodawanie napisów do filmów przez konsumentów[13], wymiana plików w systemie P2P, wymiana plików w ramach sieci społecznościowych i transmisje strumieniowe – wszystkie te zachowania mogą mieć wpływ na strategie dotyczące wykorzystywania poszczególnych kategorii praw, sposobów udostępniania i terytoriów.

[13] Praktyka polegająca na dodawaniu napisów do filmów przez konsumentów.

Podczas tworzenia jakiegokolwiek systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe należy uwzględnić te różnorodne interesy.

Wiążące terminy

Jeśli chodzi o założenia, to przedmiotowa ekspertyza miała zostać przeprowadzona w cztery miesiące. Ograniczone ramy czasowe utrudniły zgromadzenie wyczerpujących informacji i przeprowadzenie rozmów ze wszystkimi zainteresowanymi stronami we wszystkich sektorach i we wszystkich państwach członkowskich, a także dokonanie kompleksowej analizy dotyczącej konkretnych problemów modelu biznesowego.

Ocena ogólna

Zadanie to z kilku powodów jest trudne:

- Z uwagi na to, że sektor muzyczny na świecie, a w szczególności w Europie, znajduje się w głębokim kryzysie, potencjalnie prowadzącym do jego upadku, przedmiotowa ekspertyza ma bardzo duże znaczenie.
- Jednocześnie ze względu na niechęć w wielu obszarach, spowodowaną różnorodnymi przyczynami, do wprowadzenia ustawodawstwa zapewniającego odpowiednią reakcję szczególnie ważne jest zrozumienie możliwości i ograniczeń alternatywnych rozwiązań.
- Istnieje wiele danych i opinii, które należałoby zgromadzić i przetworzyć.
- Zebranie przydatnych, obiektywnych informacji od podmiotów praw autorskich i użytkowników praw stanowi wyzwanie.

Uwagi te odnoszą się również do sektora audiowizualnego. Sektory twórcze muszą zmierzyć się z radykalną zmianą przyzwyczajeń konsumentów (sektor muzyczny w większym stopniu niż sektor filmowy), która jest możliwa dzięki tym samym technologiom, które ułatwiają piractwo: oddzielenie tych dwóch kwestii jest trudne i niekoniecznie leży w bezpośrednim interesie różnych zainteresowanych stron, ponieważ zaciekle walczą one o swoje pozycje w tym nowym świecie.

Stworzenie jakiegokolwiek rodzaju systemu zryczałtowanej stawki za treści internetowe, bez względu na jego zakres, wiąże się z przeprowadzeniem dogłębnej analizy systemu zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Struktura systemów zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w Europie dotyczy bardzo kontrowersyjnych kwestii politycznych i budzi wiele wątpliwości prawnych, które nie zostały jeszcze wyeliminowane z prawa UE.